

Trin oesoffagws Barrett gyda dysplasia gradd isel neu oesoffagws Barrett heb ddysplasia gydag ynni radio-amledd endosgopig

Gorffennaf 2014

Beth mae NICE wedi'i ddweud?

Mae'r driniaeth hon yn ddigon diogel ac yn gweithio'n ddigon da ar gyfer [oesoffagws Barrett gyda dysplasia gradd-isel](#) i'w ddefnyddio yn y GIG, cyhyd ag y caiff cleifion apwyntiadau dilynol yn yr hir dymor.

Nid oes tystiolaeth ddigonol er mwyn bod yn sicr ynglŷn â pha mor dda mae'r driniaeth hon yn gweithio na pha mor ddiogel ydyw ar gyfer [oesoffagws Barrett heb ddysplasia](#). Am y rheswm hwn, dim ond fel rhan o astudiaeth ymchwil y dylid ei gynnal ar gyfer oesoffagws Barrett heb ddysplasia.

Mae NICE yn gofyn i weithwyr iechyd proffesiynol anfon gwybodaeth am bawb a gaiff y driniaeth a'r hyn sy'n digwydd iddynt ar ôl hynny i gronfa ddata yng [nghofrestrfa cleifion Cenedlaethol HALO'r DU](#), fel y gellir profi diogelwch y driniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio dros amser.

Dywedodd NICE bod angen rhagor o waith ymchwil ar y driniaeth hon ar gyfer oesoffagws Barrett heb ddysplasia.

Beth mae hyn yn ei olygu i mi?

Dylai eich gweithiwr iechyd proffesiynol roi eglurhad llawn o'r hyn sy'n gysylltiedig â chael triniaeth [ynni radio-amledd endosgopig](#) ar gyfer oesoffagws Barrett gyda dysplasia gradd-isel a thrafod y manteision a'r risgiau posibl gyda chi. Dylech hefyd gael gwybod sut i gael rhagor o wybodaeth am y driniaeth. Dim ond ar ôl y drafodaeth hon y dylid gofyn i chi p'un a ydych am gytuno i gael y driniaeth hon.

Dim ond fel rhan o astudiaeth ymchwil y gall eich gweithiwr iechyd proffesiynol gynnig y driniaeth hon ar gyfer oesoffagws Barrett heb ddysplasia i chi.

Dylai eich gweithiwr iechyd proffesiynol ofyn i chi a ellir casglu manylion am eich triniaeth.

Eich tîm gofal iechyd

Tîm gofal iechyd sydd â phrofiad o reoli [oesoffagws Barrett](#) ddylai benderfynu pa gleifion y dylid cynnig y driniaeth hon iddynt.

Dim ond [endosgopwyr](#) sydd â phrofiad o drin oesoffagws Barrett gydag ynni radio-amledd ddylai gyflawni'r driniaeth.

Y cyflwr

Mae oesoffagws Barrett yn gyflwr lle ceir newid yng nghelloedd y leinin yn rhan isaf yr [oesoffagws](#). Gelwir yr arwydd cyntaf o newid yn oesoffagws Barrett heb ddysplasia, sy'n golygu nad yw'r celloedd bellach yn 'normal' ond nad oes tystiolaeth o ddysplasia. Gall y celloedd wedyn ddatblygu annormaledd a elwir yn dysplasia (disgrifir hyn weithiau fel celloedd 'cyn-ganseraidd'). Ceir dau fath o ddysplasia - gradd-isel a [gradd-uchel](#). Ceir risg fach y bydd y celloedd hyn yn newid yn ganseraidd dros amser. Mae'r risg o ddatblygu canser yn fwy gyda dysplasia gradd-uchel nag ydyw â dysplasia gradd-isel. Gellir cynnig gwiriadau rheolaidd i bobl sydd ag oesoffagws Barrett heb ddysplasia neu ddysplasia gradd-isel gan ddefnyddio [endosgop](#) a chymryd sampl bach o gelloedd (biopsi) i edrych am arwyddion o ddysplasia gradd-uchel neu ganser. Datblygwyd nifer o driniaethau sy'n anelu at gael gwared ar ddysplasia, megis dyfeisiau sy'n defnyddio triniaeth laser neu driniaeth ynni oer.

Mae NICE wedi ystyried defnyddio [ynni radio-amledd](#) fel opsiwn triniaeth arall.

Gall NHS Choices (www.nhs.uk) a gwybodaeth NICE i'r cyhoedd am [therapi abladol ar gyfer oesoffagws Barrett](#) fod yn fan da i gael gwybod mwy.

Y driniaeth

Nod y driniaeth hon yw defnyddio ynni radio-amledd (gwres) i ddinistrio'r celloedd annormal a hybu twf celloedd iach, normal. Yr enw meddygol ar gyfer y weithdrefn hon yw 'abladiad radio-amledd epithelaidd'. Caiff y driniaeth ei chynnal tra bod y claf yn ymwybodol ond wedi'i lonyddu. Mae'r meddyg yn rhoi [endosgop](#) i lawr oesoffagws y [claf](#). Yna caiff stiliwr bach ei lywio i ardal y celloedd annormal. Mae'r stiliwr yn rhoi ychydig eiliadau o ynni radio-amledd bob tro (mewn curiadau) er mwyn dinistrio'r celloedd annormal o amgylch y tu mewn i'r oesoffagws. Efallai y bydd angen sesiynau triniaeth ychwanegol os nodir unrhyw gelloedd annormal mewn apwyntiadau dilynol.

Manteision a risgiau

Roedd y dystiolaeth a ystyriwyd gan NICE ar gyfer [oesoffagws Barrett gyda dysplasia gradd-isel](#) yn dangos bod y driniaeth yn ddigon diogel ac yn gweithio'n ddigon da i'w defnyddio yn y GIG ar gyfer y cyflwr hwn.

Pan edrychodd NICE ar y dystiolaeth ar gyfer [oesoffagws Barrett heb ddysplasia](#), penderfynwyd nad oedd digon o dystiolaeth er mwyn bod yn sicr bod y driniaeth yn gweithio ac mai dim ond ar gyfer astudiaethau ymchwil ar gyfer y cyflwr hwn y dylid ei ddefnyddio.

Roedd y 9 astudiaeth a ystyriwyd gan NICE yn cynnwys cyfanswm o 815 o gleifion. Yn gyffredinol, dangoswyd y manteision canlynol:

- cael gwared ar ddysplasia gradd-isel yn y rhan fwyaf o gleifion yn gyfan gwbl
- llai o risg bod dysplasia gradd-isel yn datblygu i fod yn ddysplasia gradd-uchel neu ganser mewn cleifion a oedd yn cael apwyntiadau dilynol rheolaidd
- cael gwared ar y cyflwr heb ddysplasia yn llwyr mewn tua 50% o gleifion ar ôl blwyddyn ac, ar ôl 5 mlynedd, mewn tua 90% o gleifion a oedd yn parhau i fod â'r clefyd ar ôl un driniaeth pan gawsant eu trin eto.

Dangosodd yr astudiaethau fod y risgiau canlynol yn gysylltiedig ag ynni radio-amledd yn cynnwys:

- creithio sy'n achosi i'r oesoffagws gulhau (gelwir hyn yn gulfannu oesoffagaidd) mewn hyd at 12% o gleifion, lle roedd angen triniaeth
- llid yn yr oesoffagws yn y byr dymor mewn 6% o gleifion
- twymyn yn y byr dymor mewn tua 2% o gleifion
- datblygodd 1 claf dwll yn yr oesoffagws 6 wythnos ar ôl y driniaeth
- datblygodd 1 claf boen yn y frest 8 diwrnod ar ôl y driniaeth ac roedd angen iddo aros yn yr ysbyty dros nos
- datblygodd 1 claf, a oedd yn cymryd cyffur gwrth-geulo ar gyfer clefyd y galon, waedu yn y llwybr treulio, lle roedd angen triniaeth.

Dywedwyd wrth NICE am risgiau posibl eraill hefyd: anhawster yn llyncu a rhwygau yn yr oesoffagws.

Os hoffech wybod mwy am yr astudiaethau, gweler y [canllaw](#). Gofynnwch i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol esbonio unrhyw beth nad ydych yn ei ddeall.

Cwestiynau i'w gofyn i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol

- Beth yn union yw'r driniaeth hon?
- Beth yw'r manteision posibl?
- Beth yw'r tebygolrwydd y bydd y manteision hynny yn berthnasol i mi? A allai'r driniaeth wneud i mi deimlo'n waeth?
- A oes triniaethau eraill ar gael?
- Beth yw risgiau'r driniaeth?
- A yw'r risgiau'n fach neu'n ddifrifol? Pa mor debygol ydynt?
- Pa ofal y bydd ei angen arnaf ar ôl y driniaeth?
- Beth sy'n digwydd os aiff rhywbeth o'i le?
- Beth allai ddigwydd os na chaf y driniaeth?

Egluro termau meddygol

Endosgop

Tiwb hyblyg tenau â camera ar ei ben.

Endosgopwr

Meddyg sy'n arbenigo mewn defnyddio endosgop.

Oesoffagws

Y tiwb o'r geg i'r stumog y mae bwyd yn treulio drwyddo.

Ynglŷn â'r wybodaeth hon

Mae canllaw ymyriadau [NICE](#) yn cynghori'r GIG ar ddiogelwch triniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio.

ISBN: 978-1-4731-0762-5